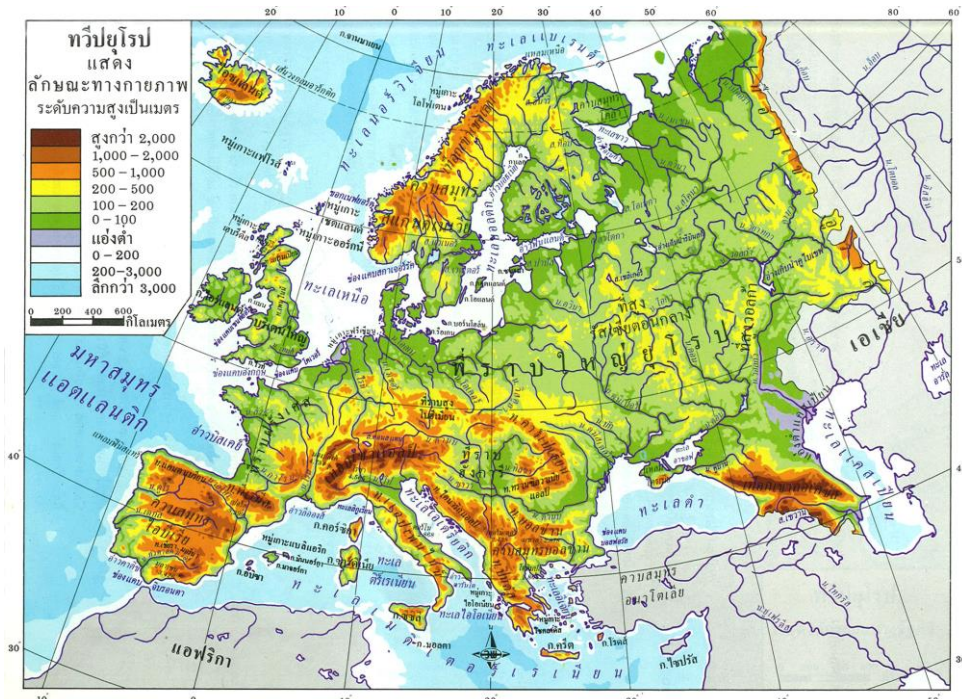

ใบความรู้เรื่อง “ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดของทวีปยุโรป”

ภาพ : แผนที่กายภาพ ทวีปยุโรป

ที่มา : <https://sites.google.com/a/wr.ac.th/geom2/europe7>

ขนาด

ทวีปยุโรปมีเนื้อที่ประมาณ 10.5 ล้านตารางกิโลเมตร มีขนาดเล็กเป็นอันดับที่ 2 รองจากทวีปออสเตรเลีย มีขนาดเล็กกว่าทวีปเอเชียถึง 4 เท่าครึ่งและมีขนาดเล็กกว่าทวีปแอฟริกาประมาณ 3 เท่า

ที่ตั้ง

ทวีปยุโรปตั้งอยู่ในซีกโลกเหนือทั้งหมด ตั้งระหว่างละติจูดที่ 36 องศา 1 ลิปดาเหนือ ถึง 71 องศา 8 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 66 องศาตะวันออก ถึง 9 องศา 30 ลิปดาตะวันตก เป็นทวีปที่มีพื้นแผ่นดินติดต่อกันเป็นพื้นยาวกับทวีปเอเชีย จึงมีชื่อเรียกรวมทั้งสองทวีปนี้ว่า ยูเรเชีย (Eurasia)

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับมหาสมุทรอาร์กติก ผ่านน้ำตื้นเหนือของยุโรปได้แก่ ทะเลแบเรนต์ส ทะลคาราและทะเลขาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับทวีปเอเชีย เป็นพื้นแผ่นดินเดียวกัน แนวแบ่งเขตทวีปทั้งสองถือตามแนวของเทือกเขาคอเคซัส แม่น้ำอูรอล ทะเลแคสเปียน ทะเลดำ และเทือกเขาคอเคซัส การแบ่งเช่นนี้ทำให้มี 2 ประเทศที่มีดินแดนตั้งอยู่ในทวีปยุโรปและทวีปเอเชีย คือ รัสเซีย และตุรกี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับมหาสมุทรแอตแลนติก มีทะเลที่สำคัญ คือ ทะเลนอร์วีเจียน ทะเลเหนือ ทะเลไอริส และทะเลบอลติก นอกจากนี้ยังมีเกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะไอร์แลนด์ เกาะบริเตนใหญ่ และเกาะไอซ์แลนด์

ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลแคสเปียน เทือกเขาคอเคซัส ทะเลดำ ทะเลมาร์มะรา และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน นอกจากนี้ยังมีคาบสมุทรที่สำคัญได้แก่ คาบสมุทรไอบีเรีย คาบสมุทรอิตาลี คาบสมุทรบอลข่านและคาบสมุทรไครเมีย

ภาพ : เทือกเขารูรัล

ที่มา <http://ikamiso.exteen.com/20081016/entry>

แผนที่และภาพถ่ายมุมสูงของแม่น้ำอูรัลแนวแบ่งเขตทวีปยุโรปและเอเชีย

ที่มา : http://uralbas.ru/img/Ural_river.gif

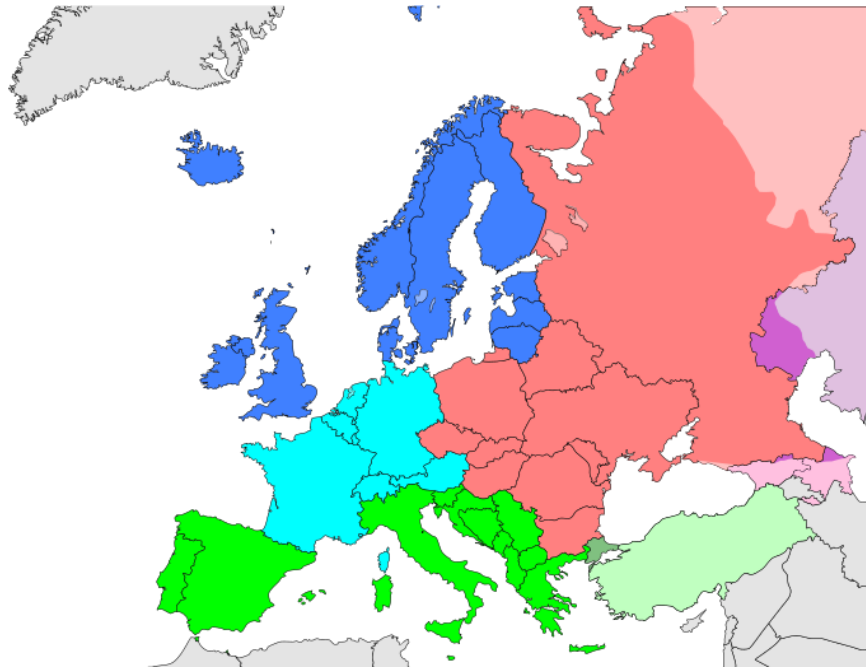
<http://www.answers.com/topic/ural-river>

ใบความรู้ เรื่อง “ภูมิภาคของทวีปยุโรป”

ภูมิภาค

ทวีปยุโรปแบ่งได้ ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ยุโรปตะวันออก ยุโรปตะวันตก ยุโรปกลาง และยุโรปใต้

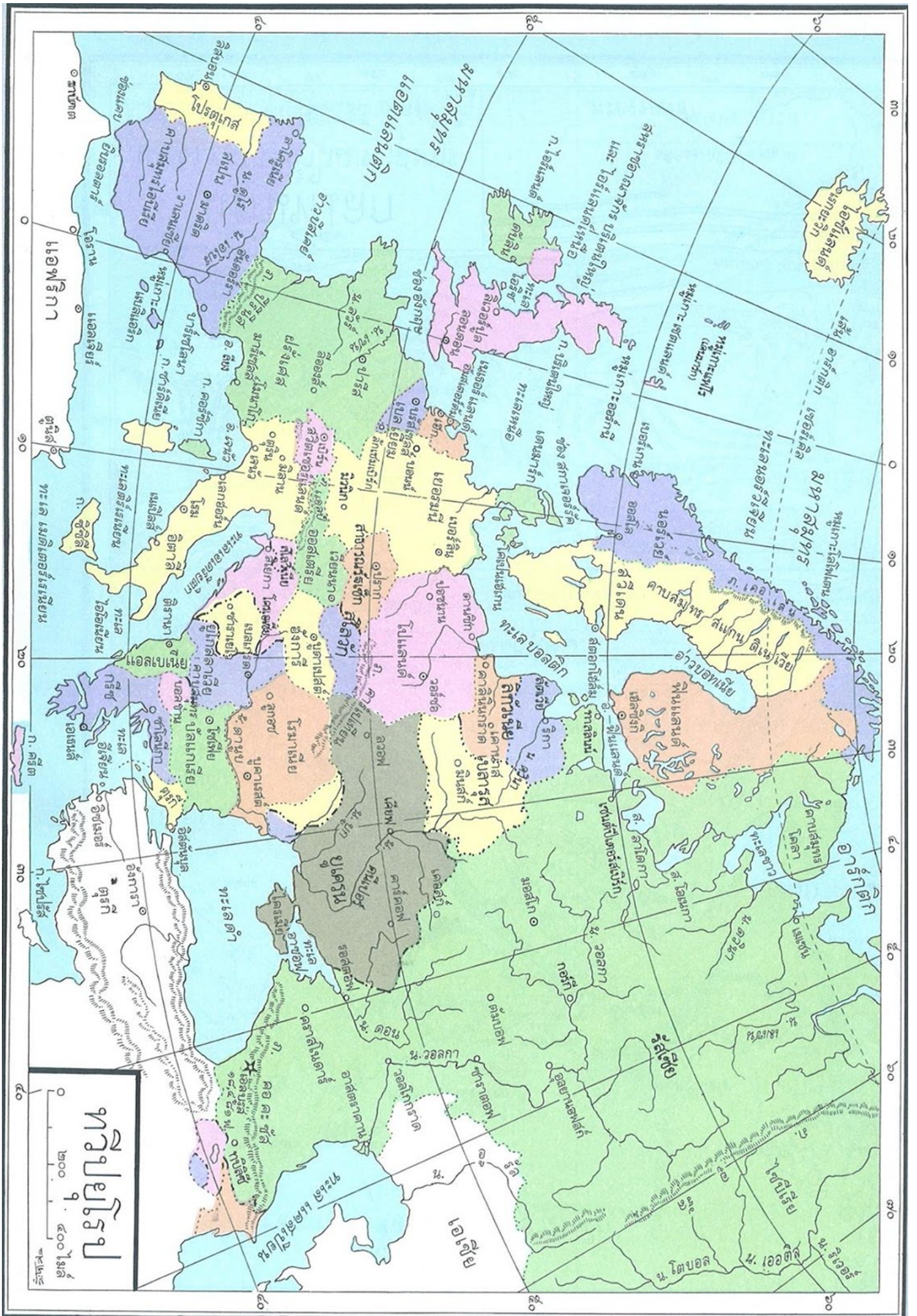
การแบ่งภูมิภาคของทวีปยุโรป: ■ ยุโรปเหนือ ■ ยุโรปตะวันตก ■ ยุโรปตะวันออก ■ ยุโรปใต้

ภาพ : แผนที่ภูมิภาคของทวีปยุโรป

ที่มา : <https://goo.gl/๖Yfyz๓>

๑. กลุ่มยุโรปเหนือ ได้แก่ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน เอสโตเนีย แลตเวียและลิทัวเนีย
๒. กลุ่มยุโรปตะวันตก ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมนี ลิกเตนสไตน์ ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร
๓. กลุ่มยุโรปตะวันออก ได้แก่ เบลารุส บัลแกเรีย สาธารณรัฐเช็ก ฮังการี มอลโดวา โปแลนด์ โรมาเนีย สหพันธรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐสโลวาเกีย และ ยูเครน
๔. กลุ่มยุโรปใต้ ได้แก่ แอลเบเนีย อันดอร์รา บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา โครเอเชีย กรีซ อิตาลี แมซิโดเนีย มอลตา โปรตุเกส ซานมารีโน สโลวีเนีย สเปน และยูโกสลาเวีย
๕. ดินแดนที่เป็นรัฐอิสระที่ตั้งอยู่ในประเทศอื่นอีก ๒ รัฐ คือ นครรัฐวาติกา ตั้งอยู่ในกรุงโรมประเทศอิตาลี และโมนาโก ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนในประเทศฝรั่งเศสใกล้พรมแดนอิตาลี (จัดอยู่ในกลุ่มยุโรปใต้)

ใบความรู้ เรื่อง “ลักษณะภูมิประเทศของทวีปยุโรป”

ภาพ : Landform of Europe

ที่มา : <http://www.europe-map.org/landforms.htm>

ทวีปยุโรปมีลักษณะชายฝั่งเว้า ๆ แหว่ง ๆ มีภูมิประเทศแบบคาบสมุทรและแหลมอยู่หลายแห่ง และมีเกาะอยู่เป็นจำนวนมาก สามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศได้ 4 เขต ดังนี้

1. เขตหินเก่าทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่ คาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ประเทศฟินแลนด์ เป็นเขตภูมิประเทศที่เกิดในยุคหินเก่า ต่อมาเมื่อถึงยุคน้ำแข็งได้มีธารน้ำแข็งกัดเซาะจนเทือกเขาสูงสีกกร่อนและพังทลายลดระดับความสูงลงกลายเป็นที่ราบสูง และทำให้ชายฝั่งทะเลมีลักษณะเว้าแหว่งเป็นอ่าวขนาดเล็กมีน้ำลึก เรียกว่า ฟยอร์ด อยู่ทั่วไป เช่น ชายฝั่งทะเลประเทศนอร์เวย์ และเขตการปกครองสกอตแลนด์ของประเทศสหราชอาณาจักร ภูมิประเทศแบบที่สูงของเขตนี้ ได้แก่ เทือกเขาและที่ราบสูงในคาบสมุทรสแกนดิเนเวียและหมู่เกาะบริติช เช่น เทือกเขาเซอเลนในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ทิวเขาแกรมเปียนในเขตการปกครองสกอตแลนด์

ภาพ : พายอร์ดในประเทศนอร์เวย์

ที่มา : shorturl.at/anszG

2. เขตที่ราบใหญ่ตอนกลาง เป็นที่ราบอันกว้างใหญ่ของทวีปยุโรป ได้แก่ พื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศสหราชอาณาจักร ทางด้านตะวันตกของประเทศฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก ตอนเหนือของประเทศเยอรมนี โปแลนด์ ลิทัวเนีย ลัตเวีย เอสโตเนีย ฟินแลนด์ และพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศรัสเซีย

ตอนเหนือของที่ราบใหญ่ตอนกลางประกอบด้วยเปลือกโลกยุคหินเก่าที่มีอายุมากกว่าบริเวณอื่น เรียกว่า บอลติกชิลด์ (Baltic Shield) ได้แก่ พื้นที่ชายฝั่งทะเลบอลติกในประเทศฟินแลนด์ สวีเดน และบางส่วนของนอร์เวย์

ที่ราบใหญ่ภาคกลางเป็นเขตที่มีความสำคัญมากที่สุดทางด้านเศรษฐกิจของทวีปยุโรปและมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เพราะมีพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่ สร้างเส้นทางคมนาคมทางบกได้ง่าย และมีแม่น้ำสายยาวไหลผ่านที่ราบนี้หลายสาย ได้แก่ แม่น้ำแซน ไรน์ เอลเบอ โอเดออร์ และ วิสตุลา ใช้ในการขนส่งได้ดีและทำให้มีดินและน้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก

3. เขตที่ราบสูงตอนกลาง ได้แก่ ที่ราบสูงเมเซตา (Meseta) บริเวณตอนกลางของคาบสมุทรไอบีเรียในประเทศโปรตุเกสและสเปน ที่ราบสูงมาซีฟของตราล (Massif Central) ของฝรั่งเศส ที่ราบสูงแบล็กฟอเรสต์ (Black Forest) ของเยอรมนี และที่ราบสูงโบฮีเมีย (Bohemia) อยู่ระหว่างเส้นเขตแดนของประเทศเยอรมนี สาธารณรัฐเช็ก และสโลวาเกีย โดยในอดีตเป็นภูเขาสูง ต่อมาเกิดการสึกกร่อนพังทลายกลายเป็นที่ราบสูงและมีเทือกเขาเตี้ย ๆ กระจุกกระจายอยู่ทั่วไป

4. เขตภูเขาหินใหม่ตอนใต้ เขตนี้เกิดจากการโค้งตัวของเปลือกโลก มีอายุใกล้เคียงกับเทือกเขาหิมาลัยในทวีปเอเชีย เป็นเขตหินใหม่ที่เปลือกโลกยังไม่สงบตัวทำให้เกิดปรากฏการณ์แผ่นดินไหวและภูเขาไฟปะทุอยู่บ่อยครั้ง

ภูเขาหินใหม่ทางตอนใต้เป็นภูเขาต่อเนื่องกันเป็นแนวยาวและมีความสูงมาก เพราะผ่านการสึกกร่อนพังทลายมาน้อยกว่าเขตอื่น ได้แก่ เทือกเขาพิเรนีส อยู่ระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับสเปน เทือกเขาแอลป์ในประเทศฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี ออสเตรีย และสโลวีเนีย ยอดเขาสำคัญในเทือกเขาแอลป์ คือ ยอดเขามงบล็อง (Mont Blanc) มีความสูงประมาณ 4,810 เมตร อยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศฝรั่งเศส ด้านที่ติดต่อกันประเทศอิตาลี เทือกเขาแอฟเนนไนน์ (Apennines) ในประเทศอิตาลี เทือกเขาไดนาริกแอลป์ (Dinaric Alps) ในคาบสมุทรบอลข่าน เทือกเขาคาร์เพเทียน (Carpathians) ในประเทศสาธารณรัฐเช็ก สโลวาเกีย โปแลนด์ ฮังการี โรมาเนีย ยูเครน และเทือกเขาคอเคซัส (Caucasus) อยู่ระหว่างทะเลดำและทะเลแคสเปียน และเป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างรัสเซียกับจอร์เจีย มียอดเขาเอมเนตเอลบรุส (Elbrus) ที่สูงที่สุด

ในทวีปยุโรปสูงประมาณ 5,642 เมตร อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศรัสเซีย ใกล้กับพรมแดนประเทศจอร์เจีย

ภาพ : ยอดเขาเมานต์เอลบรุส

ที่มา : [https://longreads.com/2015/](https://longreads.com/2015/10/29/ethics-on-the-worlds-highest-peak/)

[10/29/ethics-on-the-worlds-highest-peak/](https://longreads.com/2015/10/29/ethics-on-the-worlds-highest-peak/)

ใบความรู้ เรื่อง “ลักษณะภูมิอากาศของทวีปยุโรป”

ทวีปยุโรปมีเขตภูมิอากาศต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้ 7 เขต ดังนี้

ภาพ : แผนที่ภูมิอากาศของทวีปยุโรป

ที่มา : http://www.worldbook.com/wb/images/content_spotlight/climates/europe_climate.gif

1. เขตภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (Mediterranean Climate: Csb)

เป็นบริเวณที่มีภูมิอากาศอบอุ่น อุณหภูมิปานกลาง มีฝนตกในฤดูหนาว ปริมาณฝนทั้งปีประมาณ 500-1000 มิลลิเมตร บริเวณที่พบได้แก่ ชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนในยุโรปภาคใต้ ครอบคลุมดินแดนชายฝั่งของประเทศสเปน ชายฝั่งภาคใต้ของประเทศฝรั่งเศส ประเทศอิตาลี ชายฝั่งของประเทศยูโกสลาเวีย และประเทศกรีซ พืชพรรณธรรมชาติ เป็นป่าไม้เขตอบอุ่น ที่เรียกว่า ป่าเมดิเตอร์เรเนียน เป็นไม้พุ่มเตี้ย ไม้เนื้อแข็ง เช่น ต้นโอ๊ก มะกอก ส้ม องุ่น เป็นต้น

ภาพ : ที่ตั้งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

ที่มา : <http://www.theurbanbrain.com/denver/wp-content/uploads/2007/04/mediterranean.gif>

2. เขตภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้น (Humid Subtropical Climate: Cw)

เป็นบริเวณที่มีภูมิอากาศอบอุ่น อุณหภูมิปานกลาง มีฝนตกตลอดทั้งปี ปริมาณน้ำฝนทั้งปีประมาณ 500-1000 มิลลิเมตร บริเวณที่พบ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำดานูบในประเทศฮังการี ภาคเหนือของประเทศยูโกสลาเวียและประเทศโรมาเนีย พืชพรรณธรรมชาติเป็นไม้ผลัดใบและป่าไม้ผลัดใบผสมป่าสน

3. เขตภูมิอากาศทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย (Semi - Desert Climate: BS)

เป็นบริเวณที่มีฝนตกน้อย คือ ปริมาณฝนทั้งปี ประมาณ 250-500 มิลลิเมตร บริเวณที่พบ มี 2 แห่ง คือ ตอนกลางของประเทศสเปน อุเครน จอร์เจียและตอนใต้ของรัสเซีย พืชพรรณธรรมชาติ เป็นทุ่งหญ้าที่ขึ้นเบาบาง

4. เขตภูมิอากาศภาคพื้นสมุทรชายฝั่งตะวันตก (Humid Subtropical Climate: Cw)

บริเวณนี้จะได้รับอิทธิพลจากกระแสน้ำอุ่นแอตแลนติก จึงทำให้ในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี ปริมาณฝนทั้งปีประมาณ 750-1500 มิลลิเมตร พบบริเวณที่ราบชายฝั่งตะวันตกของทวีปครอบคลุมดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศฝรั่งเศส หมู่เกาะบริติช เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก ภาคเหนือของเยอรมนี และภาคใต้ของนอร์เวย์และสวีเดน พืชพรรณธรรมชาติ เป็นป่าไม้เขตอบอุ่นชนิดป่าไม้ผลัดใบผสมกับป่าไม้สน

5. เขตภูมิอากาศชื้นภาคพื้นทวีป

บริเวณนี้ได้รับอิทธิพลจากมหาสมุทรไม่มากนัก เพราะอยู่ลึกเข้ามาในทวีป ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาว ปริมาณน้ำฝนทั้งปีประมาณ 500-750 มิลลิเมตร ส่วนใหญ่ตกในฤดูร้อน พบบริเวณยุโรปตะวันออก ครอบคลุมดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศโปแลนด์ เช็กและสโลวัก รัสเซีย และสาธารณรัฐเอกราชต่างๆ ที่เคยรวมอยู่ในสหภาพโซเวียต พืชพรรณธรรมชาติ เป็นป่าไม้เขตอบอุ่น ซึ่งมีทั้งป่าผลัดใบและป่าสนผสมปะปนอยู่ บางแห่งที่มีฝนตกน้อย พืชพรรณธรรมชาติ เป็นทุ่งหญ้าเขตอบอุ่น

6. เขตภูมิอากาศแบบไทกา

บริเวณนี้จะมีลักษณะอากาศหนาวซึ่งจะมีฤดูหนาวที่ยาวนาน ปริมาณฝนทั้งปีประมาณ 250-500 มิลลิเมตร สามารถพบบริเวณดินแดนทางเหนือของประเทศฟินแลนด์ ภาคกลางของนอร์เวย์และสวีเดน พืชพรรณธรรมชาติ เป็นป่าสน

7. เขตภูมิอากาศแบบทุนดรา

มีลักษณะอากาศหนาวแบบขั้วโลก ลักษณะจะอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี มีฤดูร้อนสั้นๆ เพียง 1-2 เดือน ที่พืชพรรณจะเจริญเติบโตได้ นอกนั้นแล้วจะมีอุณหภูมิต่ำถึงขีดเยือกแข็ง พบบริเวณชายฝั่งมหาสมุทร

อาร์กติกทางตอนเหนือของทวีปยุโรป พืชพรรณธรรมชาติจะเป็นพืชชั้นต่ำจำพวกหญ้า และตะไคร่ที่ทนอากาศหนาวเย็นได้ เช่น มอสและไลเคน

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทวีปยุโรปเป็นอีกทวีปหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในยุโรป ได้แก่

1. ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ได้แก่ ดินร่วนสีดํา พบในภาคใต้ของรัสเซีย ยูเครน โปแลนด์ เช็ก และสโลวักและออสเตรีย เป็นดินที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวสาลี ในบริเวณลุ่มแม่น้ำจะมีดินตะกอนที่แม่น้ำพา มาทับถมกัน ทำให้มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ส่วนในบริเวณที่ดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์จะใช้ ประโยชน์ในด้านการเลี้ยงแกะทั้งพันธุ์เนื้อและพันธุ์ขน การที่ทวีปยุโรปไม่มีเขตภูมิอากาศแห้งแล้งแบบ ทะเลทรายหรือร้อนชื้นแบบป่าดงดิบ ทำให้ทรัพยากรดินของทวีปสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

2. ทรัพยากรน้ำ

แหล่งทรัพยากรน้ำในทวีปยุโรปได้แก่ แม่น้ำสายต่างๆ ซึ่งแม่น้ำในทวีปยุโรปนั้นจะไม่มีลำน้ำกว้างขวาง และมีความยาวมากเหมือนแม่น้ำในทวีปอเมริกาเหนือหรือเอเชีย แต่มีสาขาของแม่น้ำหลายสายและไหลลงสู่ ทะเล แม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำไรน์ แม่น้ำดานูบ แม่น้ำโรน แม่น้ำโวลกา แม่น้ำโบ แม่น้ำส่วนใหญ่ไหลผ่าน ที่ราบของทวีป กระแสน้ำจึงไม่ไหลเชี่ยวมีประโยชน์ทั้งด้านการคมนาคมและการเกษตร นอกจากนี้ยังมีบาง ประเทศที่มีการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำได้อีกด้วย เช่น ประเทศสวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย ฝรั่งเศสและรัสเซีย เป็นต้น

3. ทรัพยากรป่าไม้

ทรัพยากรป่าไม้ในยุโรปมีทั้งป่าไม้เนื้ออ่อนและป่าไม้เนื้อแข็ง ป่าไม้เนื้ออ่อนพบในประเทศนอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ เทือกเขาในยุโรปกลางและยุโรปใต้ เช่น เทือกเขาแอลป์ จูรา พีเรนีส เป็นต้น ส่วนป่าไม้เนื้อ แข็งจะพบในเขตที่ราบต่ำของยุโรปตะวันตก นอกจากนี้ยังพบป่าไม้ผลัดใบ เช่น โอ๊ก บีช ในยุโรปตะวันออก อีกด้วย

4. ทรัพยากรแร่ธาตุ

ทวีปยุโรปอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุหลายชนิด โดยเฉพาะแร่เหล็กและถ่านหิน ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานสำคัญที่ใช้มาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม

- ถ่านหิน พบมากในประเทศอังกฤษ กลุ่มประเทศเบเนลักซ์ อุเครน และโปแลนด์
- แร่เหล็ก พบมากในประเทศรัสเซีย ฝรั่งเศส อังกฤษ อุเครน เยอรมนี เช็กและสโลวัก โรมาเนีย และโปแลนด์
- ตะกั่ว ในประเทศบัลแกเรีย อิตาลี และเยอรมนี
- น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พบในเขตทะเลเหนือ และกลุ่มประชาคมรัฐเอกราช

ใบความรู้ เรื่อง “ทรัพยากรธรรมชาติในทวีปยุโรป”

ทวีปยุโรปเป็นอีกทวีปหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในยุโรป ได้แก่

1. ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ได้แก่ ดินร่วนสีดํา พบในภาคใต้ของรัสเซีย ยูเครน โปแลนด์ เช็ก และสโลวักและออสเตรีย เป็นดินที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวสาลี ในบริเวณลุ่มแม่น้ำจะมีดินตะกอนที่แม่น้ำพามาทับถมกัน ทำให้มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ส่วนในบริเวณที่ดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์จะใช้ประโยชน์ในด้านการเลี้ยงแกะทั้งพันธุ์เนื้อและพันธุ์ขน การที่ทวีปยุโรปไม่มีเขตภูมิอากาศแห้งแล้งแบบทะเลทรายหรือร้อนชื้นแบบป่าดงดิบ ทำให้ทรัพยากรดินของทวีปสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

2. ทรัพยากรน้ำ

แหล่งทรัพยากรน้ำในทวีปยุโรปได้แก่ แม่น้ำสายต่าง ๆ ซึ่งแม่น้ำในทวีปยุโรปนั้นจะไม่มีลำน้ำกว้างขวาง และมีความยาวมากเหมือนแม่น้ำในทวีปอเมริกาเหนือหรือเอเชีย แต่มีสาขาของแม่น้ำหลายสายและไหลลงสู่ทะเล แม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำไรน์ แม่น้ำดานูบ แม่น้ำโรน แม่น้ำโวลกา แม่น้ำโป แม่น้ำส่วนใหญ่ไหลผ่านที่ราบของทวีป กระแสน้ำจึงไม่ไหลเชี่ยวมีประโยชน์ทั้งด้านการคมนาคมและการเกษตร นอกจากนี้ยังมีบางประเทศที่มีการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำได้อีกด้วย เช่น ประเทศสวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย ฝรั่งเศสและรัสเซีย เป็นต้น

3. ทรัพยากรป่าไม้

ทรัพยากรป่าไม้ในยุโรปมีทั้งป่าไม้เนื้ออ่อนและป่าไม้เนื้อแข็ง ป่าไม้เนื้ออ่อนพบในประเทศนอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ เทือกเขาในยุโรปกลางและยุโรปใต้ เช่น เทือกเขาแอลป์ จูรา พีเรนีส เป็นต้น ส่วนป่าไม้เนื้อแข็งจะพบในเขตที่ราบต่ำของยุโรปตะวันตก นอกจากนี้ยังพบป่าไม้ผลัดใบ เช่น โอ๊ก บีช ในยุโรปตะวันออกอีกด้วย

4. ทรัพยากรแร่ธาตุ

ทวีปยุโรปอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุหลายชนิด โดยเฉพาะแร่เหล็กและถ่านหิน ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานสำคัญที่ใช้มาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม

- ถ่านหิน พบมากในประเทศอังกฤษ กลุ่มประเทศเบเนลักซ์ ยูเครน และโปแลนด์
- แร่เหล็ก พบมากในประเทศรัสเซีย ฝรั่งเศส อังกฤษ ยูเครน เยอรมนี เช็กและสโลวัก โรมาเนีย และโปแลนด์
- ตะกั่ว ในประเทศบัลแกเรีย อิตาลี และเยอรมนี
- น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พบในเขตทะเลเหนือ และกลุ่มประชาคมรัฐเอกราช

ใบงานที่ 8

เรื่อง ลักษณะประชากร สังคม เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมของทวีปยุโรป

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายกลุ่มประชากรตามหัวข้อที่กำหนด และตอบคำถามด้านล่างให้ถูกต้อง

กลุ่มประชากร	บริเวณที่ตั้งถิ่นฐาน	ลักษณะรูปร่างหน้าตา
๑. กลุ่มเมดิเตอร์เรเนียน
๒. กลุ่มแอลไพน์
๓. กลุ่มนอร์ดิกและตีวตัน

๑. ประชากรของทวีปยุโรปจะอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นในบริเวณใด

.....

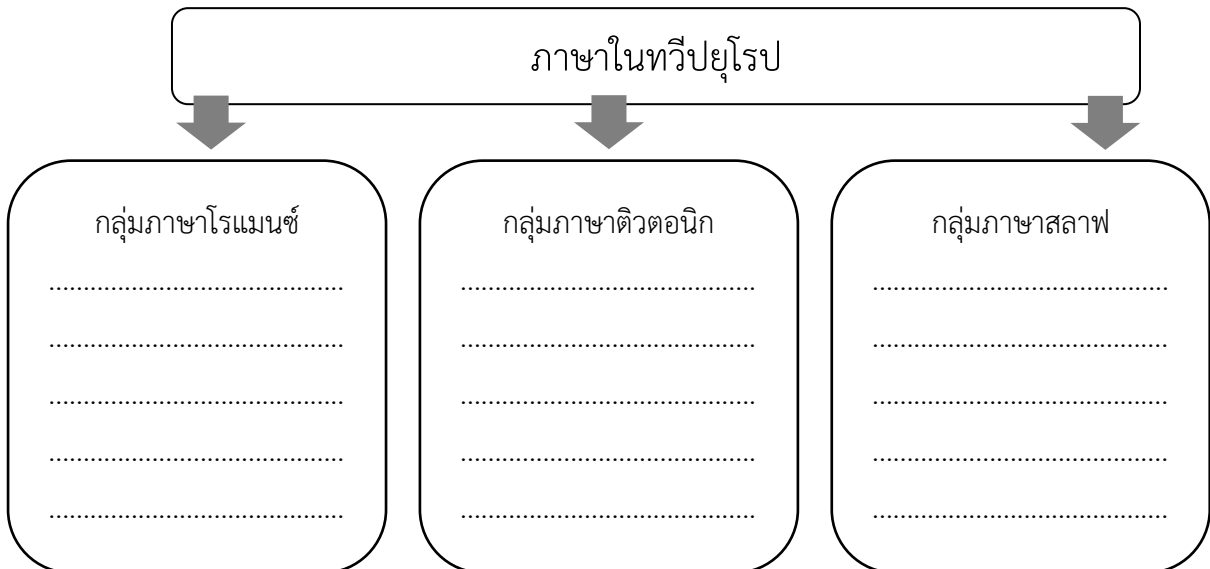
๒. บริเวณใดที่ประชากรของทวีปยุโรปอาศัยอยู่อย่างเบาบาง

.....

๓. การเคลื่อนย้ายประชากรของทวีปยุโรปนั้น เนื่องจากสาเหตุใด

.....

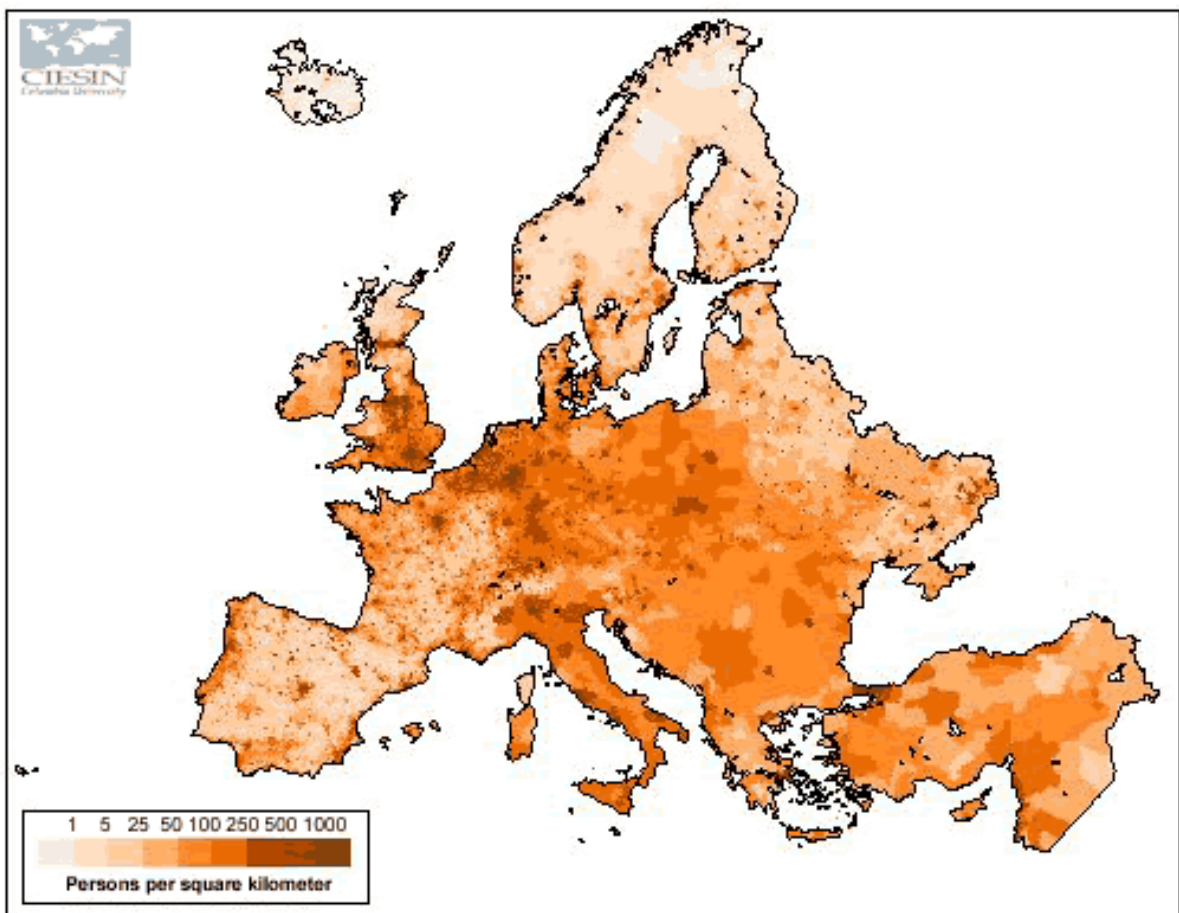
คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายกลุ่มภาษาในทวีปยุโรปลงในแผนผังต่อไปนี้

ใบความรู้ เรื่อง “ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรป”

ประชากร

ในปี พ.ศ.2550 มีประชากร 801,821,187 คน มีความหนาแน่นประชากรอันดับสองในโลกรองจากทวีปเอเชีย คือ 31.5 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร มีอัตราเพิ่มประชากรร้อยละ 0.12 ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มประชากรที่ต่ำที่สุดในโลก ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติคอเคซอยด์ ซึ่งเป็นชนผิวขาว มีเชื้อชาติมองโกลอยด์ ซึ่งเป็นชนผิวเหลืองอยู่บ้างเล็กน้อยในยุโรปตะวันออก

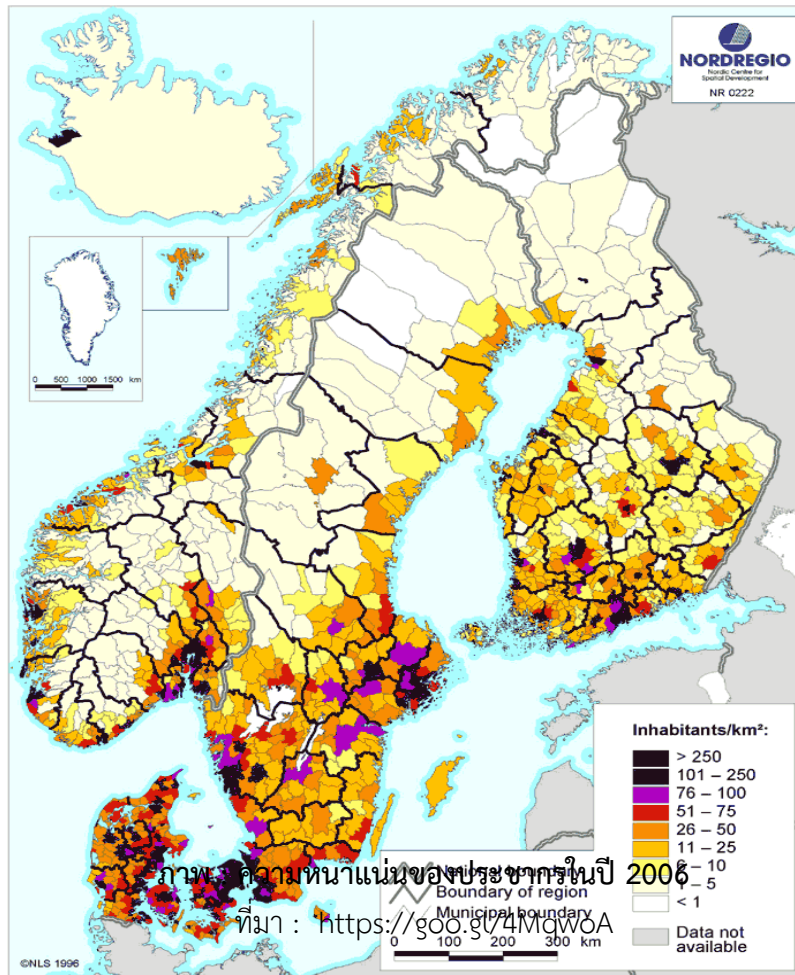

ภาพ : แผนที่แสดงความหนาแน่นของประชากรทวีปยุโรป

ที่มา : <http://www.bodin2.ac.th/web/727/page14.htm>

สำหรับเชื้อชาติคอเคซอยด์ซึ่งเป็นชนผิวขาวนั้น อาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ตามลักษณะทางร่างกาย คือ

1. **กลุ่มนอร์ดิก** มีรูปร่างสูงใหญ่ ตาสีฟ้า ผมสีทอง กะโหลกศีรษะค่อนข้างยาว ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของยุโรป โดยเฉพาะในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ได้แก่ ประเทศนอร์เวย์ สวีเดน และเดนมาร์ก

2. **กลุ่มเมดิเตอร์เรเนียน** มีรูปร่างไม่สูงใหญ่มากนัก ผมสีดำ กะโหลกศีรษะค่อนข้างยาว ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในภาคใต้ของยุโรป เช่น ประเทศสเปน อิตาลี และกรีซ

3. **กลุ่มอัลไพน์** มีรูปร่างค่อนข้างลำสันและเตี้ย ผมและตาสีน้ำตาล กะโหลกศีรษะค่อนข้างกลม ส่วนใหญ่อาศัยอยู่แถบเทือกเขาแอลป์ในยุโรปภาคกลางและภาคใต้

4. **กลุ่มแลปป์และบัลติกตะวันออก** มีรูปร่างไม่สูงใหญ่ ตาสีฟ้า กะโหลกศีรษะค่อนข้างกลม ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบางส่วนของยุโรปเหนือ และส่วนใหญ่ของยุโรปตะวันออกรวมทั้งในรัสเซีย และสาธารณรัฐใหม่ที่แยกออกจากสหภาพโซเวียตเดิม

ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของทวีปยุโรปนับถือคริสต์ศาสนา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 นิกายใหญ่ ๆ คือ

1. **นิกายโรมันคาทอลิก** เป็นนิกายที่นับถือแพร่หลายในยุโรปภาคใต้และภาคตะวันออก ศูนย์กลางของคริสต์ศาสนานิกายนี้ อยู่ที่นครรัฐวาติกัน โดยมีพระสันตปาปาเป็นผู้นำสูงสุดของศาสนจักร

2. **นิกายกรีกออร์ทอดอกซ์** เป็นนิกายของประชากรส่วนใหญ่ที่อยู่ในคาบสมุทรบอลข่าน ได้แก่ ประเทศกรีซ ยูโกสลาเวียและบัลกาเรีย

3. **นิกายโปรเตสแตนต์** เป็นนิกายของประชากรส่วนใหญ่ในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ฟินแลนด์ เอสโตเนีย ลัตเวีย เยอรมนี และสหราชอาณาจักร

ภาษา

ภาษาที่ใช้กันในยุโรป จัดอยู่ในตระกูล อินโด-ยูโรเปียน ซึ่งเป็นตระกูลภาษาที่มีผู้ใช้กันเป็นจำนวนมาก ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรโลก สำหรับในทวีปยุโรป ตระกูลภาษาอินโด-ยูโรเปียน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. **กลุ่มภาษาเยอรมนิก หรือติวโตนิก** ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาดัตช์ ภาษาเฟลมมิส ภาษาเยอรมัน และภาษาสแกนดิเนเวีย ใช้กันมากในยุโรปเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือ

2. **กลุ่มภาษาโรมานซ์** มีรากมาจากภาษาละติน ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน ภาษาโปรตุเกสและภาษาโรมาเนีย ใช้กันมากในยุโรปภาคกลางและภาคใต้

3. **กลุ่มภาษาบัลโต สลาวิก** ได้แก่ ภาษาบัลกาเรีย ภาษาเช็ก ภาษาโปแลนด์ ภาษาแลตเวีย ภาษาลิทัวเนีย ภาษารัสเซีย ใช้กันมากในยุโรปตะวันออก และบางส่วนของยุโรปภาคใต้

4. **กลุ่มภาษาอื่นๆ** นอกจาก 3 สาขาภาษาแล้ว ยังมีสาขาภาษาอื่นๆที่พบอยู่ในบางท้องถิ่นของทวีปยุโรป ได้แก่ ภาษาเคลติก ซึ่งใช้พูดกันในสกอตแลนด์ เวลส์ และไอร์แลนด์ของหมู่เกาะบริเตนใหญ่ ภาษากรีก และภาษาอัลแบเนียในประเทศแอลบาเนีย เป็นต้น

การเมืองการปกครอง

ประเทศในทวีปยุโรปมีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกันไป โดยพิจารณาลักษณะสำคัญในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การปกครองแบบรัฐบาลเดี่ยวและรัฐบาลรวม

- **การปกครองแบบรัฐบาลเดี่ยว** ประเทศที่มีการปกครองแบบรัฐบาลเดี่ยว ได้แก่ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน อิตาลี สเปน โปรตุเกส และสาธารณรัฐเฮลเลนิก เป็นต้น

- **การปกครองแบบรัฐบาลรวม** สาธารณรัฐออสเตรีย สมาพันธรัฐสวิส สหพันธ์สาธารณรัฐเช็กและสโลวัก สหพันธ์สาธารณรัฐสังคมนิยมยูโกสลาเวีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

2. ตำแหน่งประมุขของประเทศ

ประมุขของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป มีตำแหน่งหน้าที่เรียกชื่อแตกต่างกันไป ตามรูปแบบการปกครองของประเทศ ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

- **กษัตริย์** ปัจจุบันมีอยู่ 7 ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดนและสเปน

- **ประธานาธิบดี** ได้แก่ ไอร์แลนด์ ไชล์แลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี ฟินแลนด์ โปแลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย เช็กและสโลวัก ฮังการี โรมาเนีย แอลบาเนีย ยูโกสลาเวีย กรีซ อิตาลี โปรตุเกส มอลตา กลุ่มประชาคมรัฐเอกราชและจอร์เจีย

- **ตำแหน่งอื่น ๆ** มีบางประเทศที่เรียกประมุขของประเทศเป็นตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่กษัตริย์หรือประธานาธิบดี ได้แก่ ลักเซมเบิร์ก เรียกตำแหน่งประมุขของประเทศว่า แกรนด์ ดยุก โมนาโก

ลีกเตนส์ไตน์ และอันดอร์รา เรียกตำแหน่งประมุขของประเทศว่า เจ้าชาย วาติกัน เรียก ตำแหน่งประมุขของประเทศว่า สันตะปาปา และซามารีโน เรียกตำแหน่งประมุขของประเทศว่า ผู้สำเร็จราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่งพร้อมกัน 2 คน

3. การปกครองระบอบประชาธิปไตย ระบอบเผด็จการ และระบอบสังคมนิยม

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์

การปกครองระบอบเผด็จการ ได้แก่ นครรัฐวาติกัน ซึ่งให้อำนาจสูงสุดแก่ประมุขของประเทศ คือ สันตะปาปา

การปกครองระบอบสังคมนิยม ได้แก่ เยอรมนีตะวันออก โปแลนด์ เช็กและสโลวัก ฮังการี โรมาเนีย บัลแกเรีย แอลบาเนีย และยูโกสลาเวีย

ใบความรู้ เรื่อง “ลักษณะทางเศรษฐกิจและการคมนาคมของทวีปยุโรป”

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ยุโรปเป็นทวีปที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพจึงทำให้ทวีปยุโรปมีความเจริญก้าวหน้าและโดดเด่นในด้านต่าง ๆ การประกอบอาชีพที่สำคัญ เช่น

1. เกษตรกรรม

ทวีปยุโรปมีการใช้ที่ดินทำการเกษตรกรรมอย่างหนาแน่น แต่อย่างไรก็ดีส่วนใหญ่ผลิตขึ้นเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศแต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการดังนั้นจึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ เขตเกษตรกรรมของทวีปยุโรป อาจแบ่งออกได้เป็น 3 เขตใหญ่ๆ ดังนี้

1.1 เขตเกษตรกรรมแบบผสม เป็นเขตที่มีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าวสาลี บั้วบาเลย์ ข้าวไรย์ มันฝรั่ง หัวผักกาดหวาน และหญ้า ส่วนสัตว์เลี้ยง ได้แก่ โคเนื้อ โคนม และแกะ พบมากบริเวณภาคตะวันตก และภาคกลางของทวีปในเขตประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี และสเปน

1.2 เขตเกษตรกรรมแบบเมดิเตอร์เรเนียน พืชที่สำคัญ ได้แก่ ส้ม มะนาว องุ่น มะกอก พบบริเวณชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนในยุโรปภาคใต้ ได้แก่ ประเทศอิตาลี และประเทศกรีซ

1.3 เขตปลูกข้าวสาลี เป็นเขตที่มีการปลูกข้าวสาลีในไร่ขนาดใหญ่ คล้ายคลึงกับเขตปลูกข้าวสาลีในทวีปอเมริกาเหนือ พบบริเวณประเทศฮังการี โรมาเนีย ยูเครนและภาคใต้ของสหพันธรัฐรัสเซีย

2. การเลี้ยงสัตว์ สัตว์ที่เลี้ยงจะแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ สัตว์ที่นิยมเลี้ยงกันมากที่สุดได้แก่ โคเนื้อ โคนม แกะและสุกร แหล่งเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญได้แก่ ในแถบยุโรปเหนือ ยุโรปตะวันตก และยุโรปตะวันออก

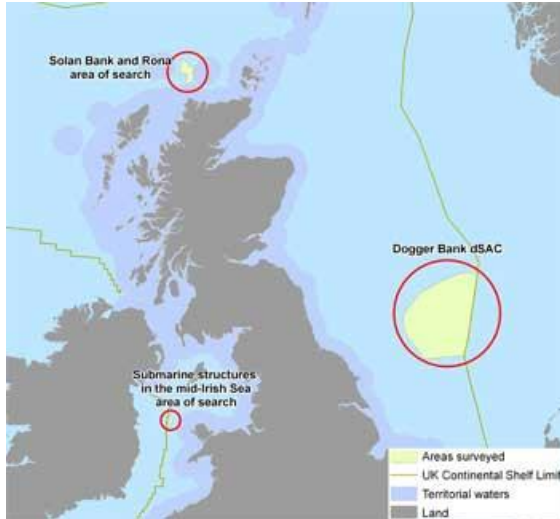
3. การทำป่าไม้

บริเวณที่เป็นแหล่งป่าไม้ที่สำคัญได้แก่ บริเวณเขตภูมิอากาศแบบไทกา ในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย และภาคเหนือของสหพันธรัฐรัสเซีย ไม้ที่สำคัญได้แก่ ไม้สน ซึ่งเป็นไม้เนื้ออ่อนนำมาผลิตเยื่อกระดาษและเฟอร์นิเจอร์

4. การประมง

เป็นอาชีพหลักของประชากรในทวีปยุโรปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพภูมิประเทศที่มีลักษณะชายฝั่งทะเลยาวและกว้างขวางมาก อีกทั้งยังมีกระแสน้ำอุ่นแอตแลนติกเหนือและกระแสน้ำเย็นกรีนแลนด์ไหลมา

บรรจบกัน จึงทำให้เป็นแหล่งที่มีปลาชุกชุมแห่งหนึ่งของโลกเรียกบริเวณนี้ว่า **ด็อกเกอร์แบงก์ (Dogger Bank)** แหล่งประมงที่สำคัญของยุโรป ได้แก่ บริเวณน่านน้ำทะเลเหนือ ทะเลเหนือวีเจียน และเกาะไอซ์แลนด์ ประเทศที่จับปลาได้มากในเขตนี้ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ และไอซ์แลนด์

ภาพ : บริเวณที่มีแหล่งปลาชุกชุมแห่งโลก

ที่มา : http://www.jncc.gov.uk/images/naturenews_1008.jpg

5. การทำเหมืองแร่

แร่เศรษฐกิจที่สำคัญของทวีปยุโรป ได้แก่ ถ่านหิน และแร่เหล็ก ซึ่งมีปริมาณการผลิตเป็นจำนวนมากในประเทศต่าง ๆ แหล่งถ่านหินที่สำคัญ ได้แก่ บริเวณภาคเหนือของฝรั่งเศส ภาคกลางของเบลเยียม ลุ่มแม่น้ำรูห์ในเยอรมนี ภาคใต้ของโปแลนด์ และสหพันธรัฐรัสเซีย ส่วนแหล่งแร่เหล็กที่สำคัญ ได้แก่ ภาคเหนือและภาคกลางของสวีเดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของฝรั่งเศส และภาคใต้ของรัสเซีย นอกจากนี้ถ่านหินและแร่เหล็กแล้ว ยังมีแร่อื่น ๆ ที่มีความสำคัญ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติซึ่งมีแหล่งผลิตในทะเลเหนือ เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี โรมานี และรัสเซีย แร่บอไซด์ ในยูโกสลาเวีย และกรีซ แร่โพแทชและแร่ฟอสเฟต ในเยอรมนีและโปแลนด์

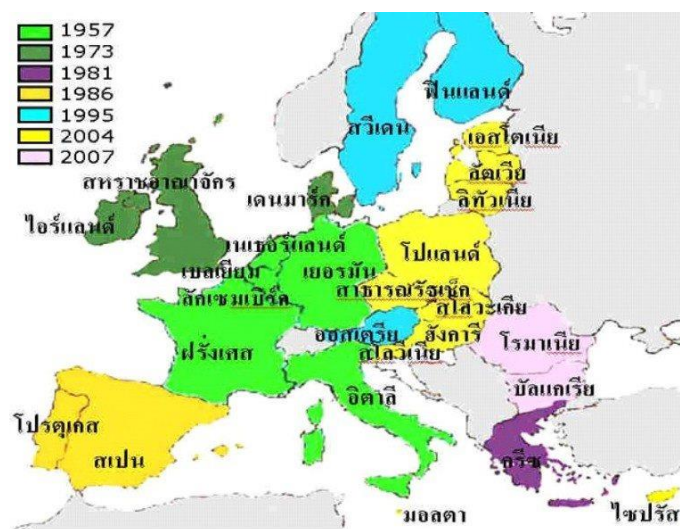
6. การอุตสาหกรรม

ทวีปยุโรปเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลก อุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ การถลุงเหล็ก และผลิตเหล็กกล้า การผลิต รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน และเรือเดินสมุทร การผลิตเคมีภัณฑ์ การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น แหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญอยู่ในยุโรปตะวันตก เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เยอรมนีและเนเธอร์แลนด์ ส่วนยุโรปตะวันออกมีแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญอยู่ในประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย ยูเครน และเบลารุส

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ประเทศยุโรปได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อประโยชน์ทางการค้าและความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

1. **กลุ่มประชาคมยุโรป หรือ (European Communities: EC)** เป็นการรวมกลุ่มที่มีจำนวนประเทศสมาชิกมากที่สุดถึง 12 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน และสหราชอาณาจักร กลุ่มประเทศนี้มีข้อตกลงร่วมกันในอันที่จะยกเลิกข้อจำกัดต่างๆ ในด้านการค้าระหว่างกัน เช่น ยกเลิกภาษีศุลกากร สำหรับสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศสมาชิก รวมทั้งการเปิดเสรีให้มีการเดินทางของผู้คน และการเคลื่อนย้ายเงินทุนผ่านเขตแดนซึ่งกันและกันโดยไม่มีข้อจำกัด กลุ่มประเทศนี้ นับว่ามีอิทธิพลมากในด้านเศรษฐกิจโลก และเป็นการรวมตัวกันของประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในทวีปยุโรป

ภาพ : สมาชิกสหภาพยุโรป

ที่มา <http://blogsimages.skynet.be/images/002/807/>

842_fe407482034a83fea859ada4fb2a1749.jpg

2. **กลุ่มสมาคมการค้าเสรีของยุโรป (European Free Trade Association: EFTA)** เป็นการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกรวม 7 ประเทศ คือ ออสเตรีย ไชล์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ และฟินแลนด์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยยกเลิกการเก็บภาษีศุลกากร และข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ในปัจจุบันกลุ่มประเทศนี้ได้ทำสัญญาตกลงให้มีการค้าเสรีกับกลุ่มประชาคมยุโรปด้วยแล้ว

3. **กลุ่มความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจร่วมกัน (Council for Mutual Economic Assistance: COMECON)** เป็นการรวมกลุ่มเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศในยุโรปตะวันออก ที่มีการปกครอง

ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ รวม 8 ประเทศ คือ สหภาพโซเวียต โปแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเช็กและ สโลวัก ฮังการี โรมาเนีย แอลบาเนีย บัลกาเรีย และยูโกสลาเวีย อย่างไรก็ตามจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ซึ่งเป็นประเทศแกนนำสำคัญ กลุ่มโคเมคอนก็ต้องยุติบทบาทลงด้วยเช่นกัน

4. สหภาพยุโรป (The European Union : EU) เป็นการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคยุโรปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในลักษณะสถาบันแบบเหนือรัฐ (Supranational Institution) ที่ใหญ่ที่สุดและก้าวหน้าที่สุดในโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสันติภาพเป็นการถาวรระหว่างประเทศในภูมิภาคยุโรปภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 รวมไปถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจแก่ประเทศสมาชิกและการมีบทบาทนำของ EU ในประชาคมโลก

การรวมกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรมเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1950 ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยประเทศยุโรปตะวันตก 6 ประเทศ ได้ร่วมกันจัดตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป (European Coal and Steel Community - ECSC) ขึ้น ซึ่งแม้เป้าหมายสูงสุดของการรวมกลุ่มจะมีขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง เช่น การมีสันติภาพถาวรระหว่างประเทศในภูมิภาคยุโรป แต่ประเทศได้เลือกใช้วิธีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็นตัวนำเพื่อคลายความระแวงสงสัยของประเทศต่าง ๆ ในเรื่องการสูญเสียอำนาจอธิปไตย การรวมกลุ่มดังกล่าวประสบผลสำเร็จด้วยดี ทำให้ต่อมาในปี ค.ศ. 1957 การรวมกลุ่มได้ขยายตัวครอบคลุมภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยประเทศได้ลงนามในสนธิสัญญากรุงโรม (Treaty of Rome) เพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community - EEC) เพื่อให้เป็นทั้งสหภาพศุลกากร (Customs Union) และตลาดร่วม (Common Market) กระบวนการรวมกลุ่มประสบความสำเร็จอย่างมากในด้านเศรษฐกิจ

ภาพ : Eu Map

ที่มา : http://www.ezilon.com/map_of_europe.html

ในปี ค.ศ. 1990 ในช่วงหลังสงครามเย็น ฝรั่งเศสและเยอรมนีเสนอให้มีการจัดตั้งสหภาพการเมืองของยุโรปเพื่อให้มีการกำหนดนโยบายด้านการต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งท้ายที่สุด นำไปสู่การลงนามในสนธิสัญญากรุงมาสทริคต์ (Treaty of Maastricht หรือ Treaty on the European Union) เพื่อจัดตั้งสหภาพยุโรป (European Union – EU) ขึ้นในปี ค.ศ.1992 รวมไปถึงการใช้เงินสกุลยูโรร่วมกันด้วย ต่อมา ในปี ค.ศ.2007 ประเทศสมาชิก EU ตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อตอบสนองกระบวนการบูรณาการภายใน EU ที่ก้าวหน้าขึ้นและบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของ EU ในประชาคมโลก จึงได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาลิสบอน (Lisbon Treaty) โดยประเทศสมาชิกให้ความเห็นชอบในการสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนให้แก่ความร่วมมือเหนือชาติ (supranational cooperation) ในเรื่อง (1) สหภาพศุลกากร (customs union) (2) การออกกฎระเบียบด้านการแข่งขัน (competition rules) (3) นโยบายด้านการเงิน (monetary policy) สำหรับรัฐสมาชิก EU ที่ใช้สกุลเงินยูโร (4) การอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพทางทะเล (marine biological resources) ภายใต้นโยบายร่วมด้านประมง และ (5) นโยบายการค้าร่วม (common commercial policy) ทั้งนี้ สนธิสัญญาลิสบอนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009

ปัจจุบัน EU มีรัฐสมาชิกจำนวน 28 ประเทศ มีระบบตลาดร่วม ระบบภาษีศุลกากรร่วม การใช้เงินสกุลยูโรร่วมกันใน 17 ประเทศสมาชิก และมีศูนย์กลางการบริหารอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม

โครงสร้างการทำงานของ EU ประกอบด้วย 4 สถาบันหลัก คือ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) คณะมนตรียุโรป (European Council) คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of the European Union) และสภายุโรป (European Parliament)

ในวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 2016 สหราชอาณาจักรได้ทำการลงมติสมาชิกภาพในสหภาพยุโรป โดยฝ่ายที่ต้องการให้ออกจากสหภาพยุโรปเป็นฝ่ายชนะ รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้กำหนดให้วันที่ 29 มีนาคม 2019 เป็นวันออกจากสหภาพยุโรป

ใบงาน

เรื่อง ลักษณะการเมือง เศรษฐกิจ และการคมนาคมของทวีปยุโรป

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการนำเสนอหน้าชั้นเรียนของกลุ่มเพื่อน

รูปภาพ	สิ่งที่ได้
ภาพ
ภาพ
ภาพ
ภาพ
ภาพ
ภาพ
ภาพ

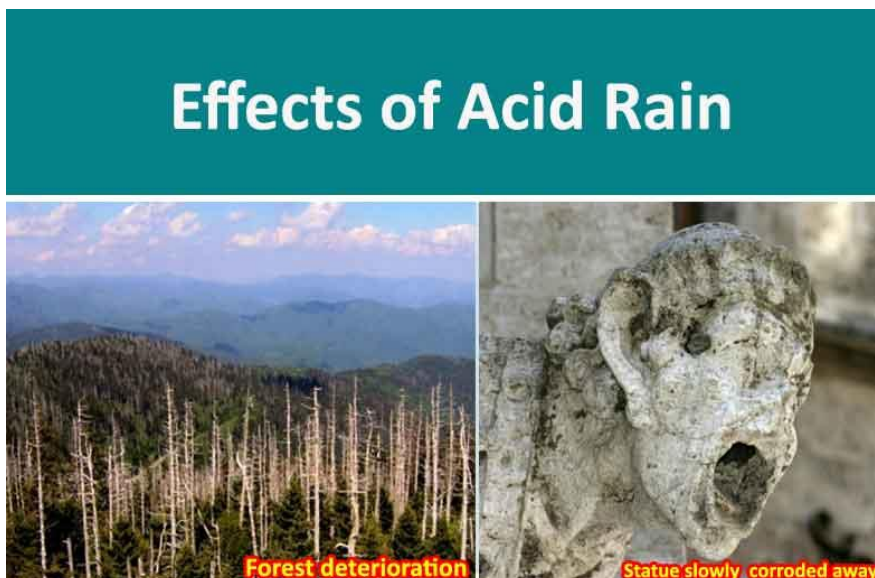
ใบความรู้ เรื่อง “สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรป”

ประชากรกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์ดังกล่าวค่อนข้างสลับซับซ้อน เนื่องจากประชากรและสิ่งแวดล้อมมีกำหนดซึ่งกันและกัน เช่น ขนาดของประชากรถูกกำหนดโดยอาหาร กล่าวคือ โดยความเป็นจริงจำนวนประชากรจะเพิ่มได้เร็วกว่าความสามารถในการผลิตอาหารเพื่อยังชีพ ซึ่งหากไม่มีมาตรการยับยั้งการเพิ่มประชากรแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความอดอยากในหมู่ประชากรได้ ดังนั้น การเพิ่มประชากรจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานต่อปัญหาของมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ นั้นส่วนใหญ่เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการกินดีอยู่ดี และจำนวนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก็ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่ใช้ ดังนั้นเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการในปัจจัยต่าง ๆ ก็ย่อมเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เพราะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก็สูงขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป เกิดจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วและการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรมากขึ้น และมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดสารพิษและขยะจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรปดังนี้

1. ปัญหาฝนกรด

ภาพ : ผลกระทบของฝนกรดในยุโรป

ที่มา : <https://www.britannica.com/story/what-happened-to-acid-rain>

มลพิษทางอากาศ เนื่องจากยุโรปเป็นทวีปที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทั้งเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีระบบการคมนาคมที่ก้าวหน้า ส่งผลให้เกิดฝนกรด ซึ่งมาจากควันของโรงงานอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง

2. ปัญหามลพิษในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

ภาพ : ขยะบริเวณชายหาดของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

ที่มา : <https://www.npr.org/sections/parallels/2018/01/11/575925118/environmentalists-warn-of-mediterranean-pollution-from-lebanon-land-reclamation>

ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญของทวีปยุโรป เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของโลกทำให้ชายหาดประสบปัญหามลพิษทางขยะมูลฝอยเป็นต้น

3. ปัญหาสภาพอากาศแปรปรวนจากภาวะโลกร้อน

ภาพ : น้ำแข็งขั้วโลกละลายในมหาสมุทรอาร์คติก

ที่มา : <http://naim3738.blogspot.com/2012/09/blog-post.html>

ภาวะโลกร้อน (Global Warming) ยุโรปต้องสับปัญหาสภาพอากาศแปรปรวน ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัดมากขึ้น ฤดูหนาวหนาวเย็นจัดส่วนฤดูฝนจะตกชุกก่อให้เกิดอุทกภัย รวมทั้งการคลาดเคลื่อนของฤดูกาลต่าง ๆ

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป

1. มลภาวะทางน้ำมีการปล่อยน้ำเสียที่มีสารอันตรายจากโรงงานและชุมชนลงสู่มแม่น้ำ

ปัจจุบันสถาบันสิ่งแวดล้อมแห่งยุโรปได้มีการรณรงค์ให้บำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐานก่อนจะปล่อยลงสู่มแม่น้ำเพื่อลดปริมาณน้ำเสียให้มีคุณภาพที่มาตรฐาน

2. มลภาวะทางอากาศ

เป็นปัญหาใหญ่ของยุโรป มาจากการเผาเชื้อเพลิงถ่านหินของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดฝนกรดซึ่งเป็นอันตรายต่อต้นไม้ ยังทำให้คนและสัตว์มีปัญหาทางด้านระบบหายใจ ส่วนการเผาไหม้ของรถยนต์ เกิดจากการจราจรหนาแน่น ทำให้มีผลต่อสุขภาพร่างกายและ ระบบหายใจ

3. มลภาวะทางขยะและสารเคมี

เป็นของเหลือจากการใช้ของมนุษย์แต่ละครัวเรือน ซึ่งเป็นแหล่งแพร่ เชื้อโรควิเคราะห์แยกประเภทของขยะก่อนทิ้ง ขยะบางชนิดเป็นสารเคมีควรแยกสถานที่ทิ้งให้ห่างไกลจากแหล่งชุมชน

4. มลภาวะทางด้านคมนาคม

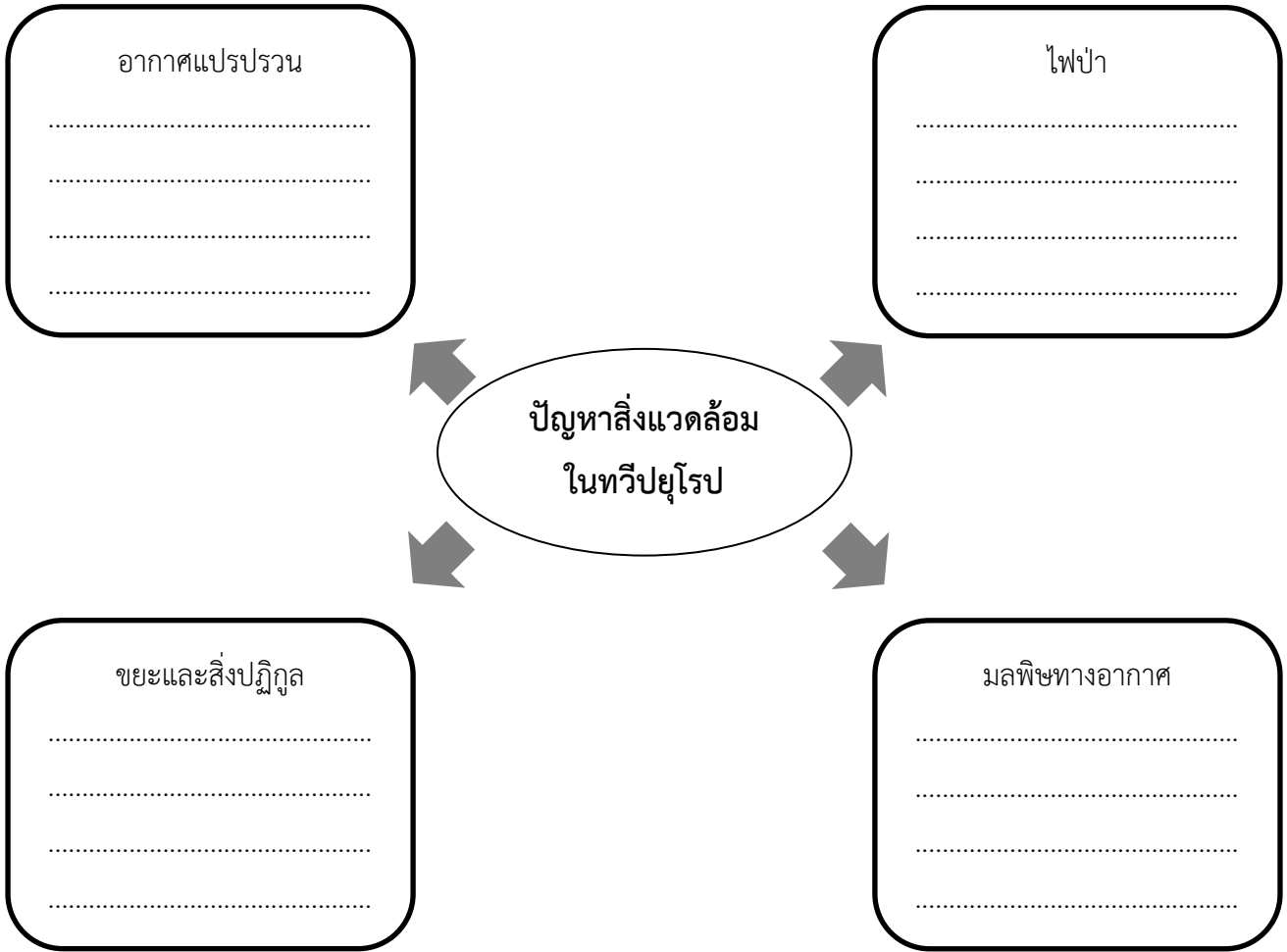
การใช้รถยนต์จำนวนมาก ทำให้เกิดการจราจรที่ติดขัด ทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอากาศเป็นพิษในทวีปและในโลก

5. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก

เป็นปัญหาใหญ่ของสิ่งแวดล้อม เพราะเกิดจากการใช้เชื้อเพลิง น้ำมัน การตัดต้นไม้ทำลายป่า รวมทั้งการเกษตรกรรม ทำให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซมีเทน และไนโตรเจนไดออกไซด์ไปผสมในบรรยากาศเกิดภาวะเรือนกระจกขึ้นซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านภูมิอากาศและระบบนิเวศ และยังทำให้พื้นที่การเกษตรและที่อยู่อาศัยลดลง

ใบงาน
เรื่อง สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรป

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปลงในแผนผังต่อไปนี้

1. สาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในยุโรป คืออะไร

.....

.....

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อประชากรในยุโรปอย่างไรบ้าง

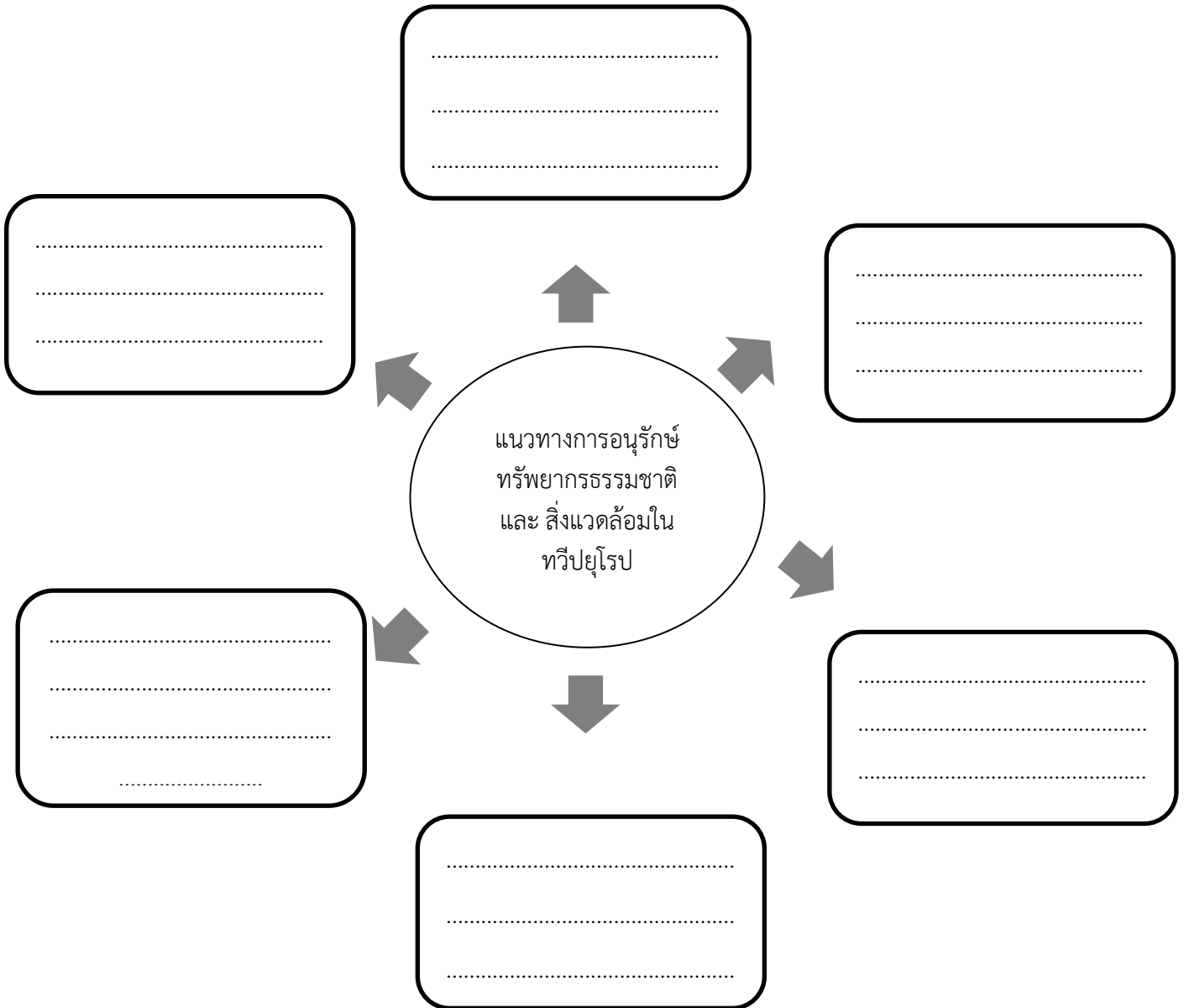
.....

.....

ใบงาน

เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป

คำชี้แจง ให้นักเรียนเสนอแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป ในแผนภาพที่กำหนด

ใบความรู้ เรื่อง

“ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรป”

1. ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น

นักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ว่าระดับน้ำทะเลอาจสูงขึ้นอีกถึง 90 เซนติเมตรในอีกหนึ่งร้อยปีข้างหน้า ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพต่าง ๆ หลายประการ

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยประเมินไว้ว่า มีสิ่งชี้ชัดในเรื่องความเป็นไปได้ของภาวะการณ์ขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และอุทกภัยที่ถี่ขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้นในพื้นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะในบริเวณชายฝั่งของกรุงเทพฯที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง และอยู่เหนือระดับน้ำทะเลเพียง 1 เมตร โดยระดับการรุกของน้ำเค็มจะเข้ามาในพื้นที่แม่น้ำเจ้าพระยาถึง 40 กิโลเมตร ส่งผลกระทบรุนแรงต่อพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อความสมดุลของน้ำจืดและน้ำเค็มในพื้นที่ นอกจากนี้ กรุงเทพฯยังมีความเสี่ยงต่อความเสียหายจากเหตุการณ์น้ำล้นตลิ่งและอุทกภัย ที่จะก่อความเสียหายกับระบบสาธารณสุขภาค ที่อยู่อาศัยของคนจำนวนมาก รวมถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่จะตามมา

ส่วนพื้นที่ชายฝั่งจะได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน โดยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อพื้นที่ชายฝั่งแตกต่างกันไปเป็นกรณี เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งหลายแบบ เช่น พื้นที่ชายฝั่งที่เป็นหน้าผา อาจจะมีการยุบตัวเกิดขึ้นกับหินที่ไม่แข็งตัวพอ แต่กระบวนการนี้จะเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ส่วนชายหาดจากเพชรบุรีถึงสงขลาซึ่งมีลักษณะชายฝั่งที่แคบจะหายไป และชายหาดจะถูกร่นเข้ามาถึงพื้นที่ราบริมทะเล

ส่วนพื้นที่ป่าชายเลนจะมีความหนาแน่นของพรรณไม้ลดลง เนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นจะทำให้พืชตาย แอ่งน้ำเค็มลดลงและถูกแทนที่ด้วยหาดเลน ในขณะที่ปากแม่น้ำจะจมลงใต้น้ำทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดย ทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นแหล่งน้ำชายฝั่งจะมีพื้นที่เพิ่มขึ้นและอาจมีน้ำเค็มรุกเข้ามามากขึ้น

ตัวอย่างอื่น ๆ ของพื้นที่ที่จะได้รับความเสียหาย คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี หากระดับน้ำทะเลสูงขึ้นอีก 1 เมตร พื้นที่ร้อยละ 34 ของจังหวัดจะถูกกัดกร่อนและพังทลาย ก่อให้เกิดความเสียหายกับพื้นที่การเกษตรและนาุ้งในบริเวณดังกล่าว

2. เหตุการณ์สภาพอากาศรุนแรง

จากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง อากาศที่ร้อนขึ้น และความชื้นที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้ภัยธรรมชาติต่าง ๆ เกิดบ่อยครั้งและรุนแรง จะทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองบ่อยครั้งขึ้นและไม่เป็นไปตามฤดูกาล โดยภาคใต้ของประเทศซึ่งเคยมีพายุไต้ฝุ่นพัดผ่านจะเกิดพายุมากขึ้น และความรุนแรงของพายุไต้ฝุ่นก็จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงอัตราเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นของแนวโน้มอุทกภัยแบบฉับพลันด้วยเช่นเดียวกัน ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากไร้ที่อยู่อาศัย และก่อให้เกิดความเสียหายกับระบบนิเวศ

ภัยธรรมชาติอีกอย่างหนึ่งที่คาดการณ์ว่าจะรุนแรงขึ้น ได้แก่ ภาวะภัยแล้ง เช่น ในช่วงกลางปี พ.ศ 2533 ประเทศไทยต้องประสบกับความแห้งแล้งรุนแรงจากปรากฏการณ์ เอล นินโญ่ ที่เชื่อกันว่าอาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ไฟป่าอาจจะเกิดบ่อยครั้งขึ้นสืบเนื่องมาจากภาวะภัยแล้ง

นอกจากนี้ อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การระเหยของน้ำทะเล มหาสมุทร แม่น้ำ ลำธาร และทะเลสาบเพิ่มมากขึ้น ยิ่งจะทำให้ฝนตกมากขึ้น และกระจุกตัวอยู่ในบางบริเวณ ทำให้เกิดอุทกภัย ส่วนบริเวณอื่น ๆ ก็จะมีปัญหาแห้งแล้ง เนื่องจากฝนตกน้อยลง กล่าวคือ พื้นที่ภาคใต้จะมีฝนตกชุก และเกิดอุทกภัยบ่อยครั้งขึ้น ในขณะที่ภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องเผชิญกับภัยแล้งมากขึ้น

3. โรคระบาด

อุณ ภูมิ

เฉลี่ยของโลกที่เพิ่ม

สูงขึ้นและเหตุการณ์ตามธรรมชาติที่รุนแรงและเกิดบ่อยครั้งส่งผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของคนไทย โรคระบาดที่สัมพันธ์กับการบริโภคอาหารและน้ำดื่ม มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มสูงมากขึ้น โดยภัยธรรมชาติ เช่น ภาวะน้ำท่วมทำให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคในแหล่งน้ำ ไม่ว่าจะเป็น โรคบิด ท้องร่วง และอหิวาตกโรค เป็นต้น

โรคติดต่อในเขตร้อนก็มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น และจะคร่าชีวิตผู้คนเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะ ไข้มาลาเรีย ซึ่งมีอยู่กลายเป็นพาหะ เนื่องจากการขยายพันธุ์ของยุงจะมากขึ้นในสภาวะแวดล้อมที่ร้อนชื้นและฤดูกาลที่ไม่แน่นอน แนวโน้มของผลผลิตทางการเกษตรที่ลดลงจากภัยธรรมชาติ อาจนำไปสู่ภาวะขาดแคลนอาหาร และความอดอยาก ทำให้เกิดภาวะขาดสารอาหาร และภูมิคุ้มกันร่างกายต่ำ โดยเฉพาะในเด็กและคนชรา

ที่มาของข้อมูล

กรีนพีซ. ภาวะโลกร้อน..ผลกระทบต่อประเทศไทย. เข้าถึงจากเว็บไซต์

<http://www.greenpeace.org/seasia/th/solargen/climate-change/impacts/impacts-thailand/#agri>

คณะผู้แทนไทยประจำประชาคมยุโรป. 29 พฤศจิกายน 2556. นโยบายสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป และผลกระทบต่อไทย. เข้าถึงจากเว็บไซต์

<http://news.thaieurope.net/content/view/1959/222/>

ผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมทวีปยุโรปต่อประเทศไทย. 15 สิงหาคม 2557. เข้าถึงจากเว็บไซต์ <http://www.vcharkarn.com/vcafe/151432>

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. สถานภาพความรู้และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบการปรับตัวและความล่อแหลมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. 16 กันยายน 2558 เข้าถึงจากเว็บไซต์ <http://www.jgsee.kmutt.ac.th/greenhouse/research>